B.A./3rd Sem (H)/SNSK/22(CBCS)

2022

3rd Semester Examination

SANSKRIT (Honours)

Paper : GE 3-T

[CBCS]

Full Marks : 60 Time : 3 Hours

The figures in the margin indicate full marks. Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.

[Indian Aesthetics]

1. यथामति दश प्रश्नाः समाधेयाः । 2×10=20

১। যেকোনো ***দশটি*** প্রশ্নের উত্তর দাও। ২×১০=২০

(क) अलंकारशास्त्रे कस्तावद् रसः ?

(ক) অলংকারশাস্ত্রমতে রস কি?

(ख) रसनिष्पत्तिविषये अभिनवगुप्तस्य मतं किम् ?

(খ) রসনিষ্পত্তিবিষয়ক অভিনবগুপ্তের মতের নাম কি?

(ग) भरतमते कति रसाः विद्यन्ते ? तेषां नामानि लिख्यन्ताम् ।

(গ) ভরতের মতে রস কয় প্রকার? সেগুলির নাম লেখ।

P.T.O.

(घ) "रीतिरात्मा काव्यस्य" — कस्योक्तिः ? 'रीतिः' — का ?

(ঘ) "রীতিরাত্মা কাব্যস্য" — উক্তিটি কার? 'রীতি' কি?

(ङ) आनन्दवर्धनमतानुसारेण विच्छित्तिः इति शब्दस्य किं तात्पर्यमस्ति ?

(ঙ) আনন্দবর্ধনমতে বিচ্ছিত্তি শব্দটির কি তাৎপর্য?

(च) भामहमते काव्यस्य प्रयोजनं किम् ?

(চ) ভামহের মতে কাব্যের প্রয়োজন কি?

(छ) जगन्नाथदिशा काव्यकारणम् उल्लिख्यताम्।

(ছ) জগন্নাথমতে কাব্যের কারণগুলি উল্লেখ কর।

(ज) रसनिष्पत्तौ को नाम अनुभावः ?

(জ) রসনিষ্পত্তিতে অনুভাব বলতে কি বোঝ?

(झ) अभिज्ञानशकुन्तलमिति नाटकस्य अङ्गिरसः कः ?

(ঝ) অভিজ্ঞানশকুন্তলম নাটকের অঙ্গীরস কি?

(ञ) दण्डिसम्मतानि काव्यकारणानि उल्लिखन्ताम्।

(ঞ) দণ্ডীসম্মত কাব্যকারণগুলি কি?

(ट) विभावाः कति सन्ति ? तेषां नामानि उल्लिख्यन्ताम्।

(ট) বিভাব কয় প্রকার ও কি কি?

(ठ) रससाधारणीकृतौ मानसिकदशाः कति विद्यन्ते ? तेषां नामानि च लिख्यन्ताम्।

(ঠ) রসসাধারণীকরণে মানসিক অবস্থা কয় প্রকার ও কি কি?

(ड) रससूत्रेषु उत्पत्तिवादस्य प्रवक्ता कः ?

(ড) রসসূত্রে উৎপত্তিবাদের প্রবক্তা কে?

(ढ) आचार्यकुन्तकमते वक्रोक्तिः का ?

(ঢ) আচার্য কুন্তকমতে বক্রোক্তি কি?

(ण) नाट्यशास्त्रकारमते स्थायिभावाः कति ? तेषां नामानि उल्लिख्यन्ताम्।

(ণ) নাট্যশাস্ত্রকারমতে স্থায়ীভাব কয়টি ও কি কি?

2. संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च अधोलिखितेषु चत्वारः प्रश्नाः समाधेयाः। 5×4=20

২। সংস্কৃত ভাষায় ও দেবনাগরী লিপিতে যেকোনো *চারটি* প্রশ্নের উত্তর দাও। ৫×৪=২০

(क) "शब्दार्थयोरस्थिरा ये धर्माः शोभातिशायिनः।
रसादीनुपकुर्वन्तो अलंकारास्ते अङ्गदादिवत्।।"

—इति व्याख्यायताम्।

(ক) "শব্দার্থয়োরস্থিরা যে ধর্মাঃ শোভাতিশায়িনঃ।
রসাদীনুপকুর্বন্তো অলংকারাস্তে অঙ্গদাদিবত্।।" — ব্যাখ্যা কর।

(খ) रसस्य अभिव्यक्तिवादः कः ? संक्षेपेण आलोच्यताम्।

(খ) রসের অভিব্যক্তিবাদ বলতে কি বোঝ? সংক্ষেপে আলোচনা কর।

(গ) शब्दस्य अभिधाशक्तिविषये विश्वनाथस्य मतमालोच्यताम्।

(গ) শব্দের অভিধাশক্তি বিষয়ে বিশ্বনাথের মত আলোচনা কর।

(ঘ) 'काव्यं ग्राह्यमलंकारात्' — इति सूत्रं समासेन व्याख्यायताम्।

(ঘ) 'কাব্যং গ্রাহ্যমলংকারাত্' — এই সূত্রটি সংক্ষেপে ব্যাখ্যা কর।

(ঙ) भरतमते हास्यरसस्य स्वरूपं निरूप्यताम्।

(ঙ) ভরতের মতে হাস্যরসের স্বরূপ আলোচনা কর।

(চ) आनन्दवर्धनमते ध्वनेः भेदाः कति ? तेषामेकस्य आलोचना कर्तव्या।

(চ) আনন্দবর্ধন মতে ধ্বনি কয়প্রকার? যেকোন একপ্রকার ধ্বনির আলোচনা কর।

3. अधोनिर्दिष्टेषु द्वयोः प्रश्नयोरुत्तरं प्रदेयम्। 10×2=20

৩। যেকোনো *দুইটি* প্রশ্নের উত্তর দাও। ১০×২=২০

(ক) आचार्यवामनदिशा दश काव्यगुणाः विवरणीयाः।

(ক) আচার্য বামনমতে দশপ্রকার কাব্যগুণের বিবরণ দাও।

(খ) 'विभावानुभाव-व्यभिचारिसंयोगाद् रसनिष्पत्तिः'—इति सूत्रं समासेन व्याख्यायताम्।

(খ) 'বিভাবানুভাব-ব্যভিচারিসংযোগাদ্ রসনিষ্পত্তিঃ' — এই রসবিষয়ক সূত্রটি সংক্ষেপে ব্যাখ্যা কর।

(গ) संस्कृतालंकारशास्त्रे ध्वनिकारस्यावदानम् आलोच्यताम्।

(গ) সংস্কৃত অলংকার শাস্ত্রে ধ্বনিকারের অবদান আলোচনা কর।

(ঘ) विश्वनाथप्रदत्तं काव्यलक्षणम् विचार्यताम्।

(ঘ) বিশ্বনাথকর্তৃক প্রদত্ত কাব্যলক্ষণ বিচার কর।

OR

[Fundamentals of Indian Philosophy]

1. संस्कृतभाषया देवनागरी लिप्या च यथेच्छं दशप्रश्ना समाधेयाः। 2×10=20

১। যেকোনো *দশটি* প্রশ্নের উত্তর সংস্কৃত ভাষায় এবং দেবনাগরী লিপিতে লেখ। ২×১০=২০

(क) योगदर्शने कति प्रमाणानि सन्ति ? तानि च कानि ?

(ক) যোগদর্শনে কয়টি প্রমাণ স্বীকার করা হয়েছে? সেগুলি কি কি?

(ख) न्यायवर्त्तिकग्रन्थस्य रचयिता कः ? संख्यकारिका केन विरचिता ?

(খ) ন্যায়বার্ত্তিক গ্রন্থের রচয়িতা কে? সাংখ্যকারিকা কে রচনা করেন?

(ग) न्यायदर्शने कति प्रमाणानि स्वीकृतानि ? कानि च तानि ?

(গ) ন্যায়দর্শনে কয়টি প্রমাণ স্বীকার করা হয়েছে? সেগুলি কি কি?

(घ) जैनदर्शनानुसारतः त्रिरन्तं किम् ?

(ঘ) জৈনদর্শন অনুসারে ত্রিরত্ন কি?

(ङ) वैशेषिकदर्शने कति पदार्थाः सन्ति ? के च ते ?

(ঙ) বৈশেষিক দর্শনে কয়টি পদার্থ স্বীকার করা হয়েছে? সেগুলি কি কি?

(च) सांख्यदर्शनस्य प्रथमः प्रवक्ता कः ? तेन विरचितग्रन्थस्य नाम किम् ?

(চ) সাংখ্যদর্শনের প্রথম প্রবক্তা কে? তার রচিত গ্রন্থের নাম কি?

(छ) सर्वदर्शनसंग्रहग्रन्थस्य रचयिता कः ? भामती टीका केन विरचिता ?

(ছ) সর্বদর্শনসংগ্রহ গ্রন্থের রচয়িতা কে? ভামতী টীকা কে রচনা করেন?

(ज) न्यायदर्शनस्य प्रवक्ता कः ? न्यायसूत्रे कति सूत्राणि सन्ति।

(জ) ন্যায় দর্শনের প্রবক্তা কে? ন্যায়সূত্রে কয়টি সূত্র রয়েছে?

(झ) चत्वारि आर्यसत्यानि कानि ?

(ঝ) চারটি আর্যসত্য কি কি?

(ञ) चार्वाकशब्दस्य कोऽर्थः ? चार्वाकमते आत्मा कः ?

(ঞ) চার্বাক শব্দের অর্থ কি? চার্বাক মতে আত্মা কে?

(ट) मीमांसादर्शनस्य मुख्यभाष्यकारः कः ? तेन विरचितस्य ग्रन्थस्य नाम किम् ?

(ট) মীমাংসা দর্শনের মুখ্য ভাষ্যকার কে? তার রচিত গ্রন্থের নাম কি?

(ठ) कुमारिलभट्टेन विरचितस्य टीकाग्रन्थद्वयस्य नाम किम् ?

(ঠ) কুমারিল ভট্ট রচিত দুটি টীকা গ্রন্থের নাম কি?

P.T.O.

(ङ) दर्शनशब्दस्य कोऽर्थः ? कानि आस्तिकदर्शनानि ?

(ঙ) দর্শন শব্দের অর্থ কি? আস্তিক দর্শনগুলি কি কি?

(ढ) योगदर्शने कति प्रमाणानि सन्ति ? तानि च कानि ?

(ঢ) যোগ দর্শনে কয়টি প্রমাণ স্বীকার করা হয়েছে? সেগুলি কি কি?

(ण) तत्त्वचिन्तामणिग्रन्थस्य रचयिता कः ? संख्याप्रवचनभाष्यम् केन विरचितम् ?

(ণ) তত্ত্বচিন্তামণি গ্রন্থের রচয়িতা কে? সাংখ্যপ্রবচনভাষ্য কে রচনা করেন?

2. यथेच्छं चत्वारः प्रश्नाः समाधेयाः। एकस्य प्रश्नस्योत्तरम् अवश्यमेव संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च प्रदेयम्। 5×4=20

২। যেকোনো *চারটি* প্রশ্নের উত্তর দাও। একটি প্রশ্নের উত্তর অবশ্যই সংস্কৃত ভাষায় ও দেবনাগরী লিপিতে লেখ। ৫×৪=২০

(क) को नाम स्याद्वादः ? जैनमतानुसारं स्याद्वादः आलोच्यताम् ?

(ক) স্যাদ্বাদ কি? জৈন মতানুযায়ী স্যাদ্বাদ আলোচনা কর।

(ख) तर्कसंग्रहानुसारतः कति द्रव्याणि ? कानि च तानि ? कानि च कर्माणि ? सामान्यस्य लक्षणं किम् ? कुत्र च सामान्यं वर्त्तते ? के तावत् जातिवाधकाः ?

(খ) তর্কসংগ্রহ অনুযায়ী দ্রব্য কয়টি? কি কি? কর্মগুলি কি কি? সামান্যের লক্ষণ কি? সামান্য কোথায় থাকে? জাতিবাধকগুলি কি কি?

(ग) टीका लेख्या : अद्वैतमते जगत्स्वरूपम्।

(গ) টীকা লেখ : অদ্বৈতমতে জগতের স্বরূপ।

(घ) मीमांसामते स्वतःप्रामाण्यवादः आलोच्यताम्।

(ঘ) মীমাংসকদের মতানুসারে স্বতঃপ্রামাণ্যবাদ আলোচনা কর।

(ङ) सांख्यकारिकानुसारतः सत्कार्यवादः आलोच्यताम्।

(ঙ) সাংখ্যকারিকা অনুসারে সৎকার্যবাদ আলোচনা কর।

(च) बौद्धदर्शनस्य मुख्यग्रन्थस्य नाम किम् ? भवचक्रम् किं भवति ? के च तावत् पञ्चस्कन्धाः ? बौद्धदर्शनस्य शाखाद्वयम् किम् ?

(চ) বৌদ্ধ দর্শনের মুখ্যগ্রন্থের নাম কি? ভবচক্র কি? পঞ্চস্কন্ধ কি? বৌদ্ধ দর্শনের দুটি শাখার নাম কি?

3. प्रश्नद्वयम् समाधेयम्। 10×2=20

৩। যেকোনো *দুইটি* প্রশ্নের উত্তর দাও। ১০×২=২০

(क) 'चेतन्यविशिष्टदेह एव आत्मा' — सम्यगालोच्यताम्।

(ক) 'চৈতন্যবিশিষ্ট দেহই হল আত্মা' — যথাযথ আলোচনা কর।

(ख) सांख्यसम्मतं पुरूषबहुत्वं आलोच्यताम्।

(খ) সাংখ্যদর্শন অনুযায়ী বহুপুরুষবাদ আলোচনা কর।

P.T.O.

(গ) बौद्धसम्मतो विज्ञानवादः पर्यालोचनीयः।

(গ) বৌদ্ধমতানুযায়ী বিজ্ঞানবাদ আলোচনা কর।

(ঘ) भारतीयदर्शने कर्मवादविषये सम्यगालोच्यताम्।

(ঘ) ভারতীয় দর্শনে কর্মবাদ বিষয়ে যথাযথ আলোচনা কর।

B.A./3rd Sem (G)/SNSK/22(CBCS)

2022

3rd Semester Examination

SANSKRIT (General)

Paper : DSC 1C/2C-T

[Sanskrit Drama]

[CBCS]

Full Marks : 60 — Time : 3 Hours

The figures in the margin indicate full marks. Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.

1. यथेच्छं दश प्रश्नाः समाधेयाः (संस्कृतेन देवनागर्या च) 2×10=20

১। যেকোনো *দশটি* প্রশ্নের উত্তর দাও। ২×১০=২০

(क) शकुन्तलायै कः शापम् अददत्? कस्मिन् अङ्के तस्य आगमनं भवति?

(ক) কে শকুন্তলাকে অভিশাপ দিয়েছিলেন? কোন্ অঙ্কে তাঁর আগমন হয়েছিল?

(ख) रत्नावली कस्य रचना? रत्नावली-नाटिकायाः नायिका का?

(খ) রত্নাবলী কার রচনা? রত্নাবলী নাটিকার নায়িকা কে?

P.T.O.

(ग) मुद्राराक्षसस्य रचयिता कः ? अस्य नाटकस्य अङ्गीरसः कः ?

(গ) মুদ্রারাক্ষস-এর রচয়িতা কে? এই নাটকের অঙ্গীরস কি?

(घ) प्रतिमानाटके प्रतिमाशब्दस्य कोऽर्थः ? नाटकेऽस्मिन् प्रतिमागृहस्य वर्णनं कस्मिन् अङ्के वर्तते ?

(ঘ) প্রতিমা নাটকে 'প্রতিমা' শব্দের অর্থ কি? এই নাটকে প্রতিমাগৃহের বর্ণনা কোন্ অঙ্কে রয়েছে?

(ङ) दुष्यन्तशकुन्तलयोः विवाहः केन विधिना सम्पन्नः ? कः शकुन्तलायाः पालकपिता ?

(ঙ) দুষ্যন্ত শকুন্তলার বিবাহ কোন্ বিধিতে সম্পন্ন হয়েছিল? শকুন্তলার পালকপিতা কে?

(च) भासस्य कति नाटकानि प्राप्यन्ते ? नाटकेषु महाभारताश्रितानि नाटकानि कतिविधानि ?

(চ) ভাসের কতগুলি নাটক পাওয়া যায়? তাদের মধ্যে মহাভারতাশ্রিত নাটক কতগুলি?

(छ) नाटकस्य वन्धनं कीदृशं भवति ?

(ছ) নাটকের বন্ধন কেমন হয়?

(ज) भवभूतिप्रणीतस्य नाटकद्वयस्य नामोल्लेखः विधेयः । मालतीमाधवं कीदृशी रचना ?

(জ) ভবভূতিপ্রণীত নাটক দুটির নাম লেখ। মালতীমাধবম্ কোন্ শ্রেণির রচনা?

(झ) साहित्यदर्पणकारानुसारं पूर्वरङ्गः कः उच्यते ?

(ঝ) সাহিত্যদর্পণকারানুসারে পূর্বরঙ্গ কাকে বলে?

(ञ) भासविरचितस्य ऊरुभङ्गरूपकस्य विशेषत्वं किमस्ति ?

(ঞ) ভাসবিরচিত ঊরুভঙ্গ রূপকের বিশেষত্ব কি?

(ट) कालिदासस्य कति रूपकाणि सन्ति ? कानि च तानि ?

(ট) কালিদাসের কতগুলি রূপক আছে এবং সেগুলি কি কি?

(ठ) मृच्छकटिके मुख्यरसः कोऽस्ति ? वसन्तसेना का भवति ?

(ঠ) মৃচ্ছকটিকে মুখ্যরস কি? বসন্তসেনা কে ছিলেন?

(ड) नाटके उल्लिखितस्य सूत्रधारपात्रस्य स्वरूपं किम् ?

(ড) 'সূত্রধার' কে?

(ढ) दुष्यन्तः कीदृशः नायकः ? शकुन्तला कीदृशी नायिका ?

(ঢ) দুষ্যন্ত কোন্ প্রকারের নায়ক? শকুন্তলা কোন্ প্রকারের নায়িকা?

(ण) श्रीहर्षः कः आसीत् ? तस्य अन्यत् नाम किमासीत् ?

(ণ) শ্রীহর্ষ কে ছিলেন? তাঁর অপর নাম কি ছিল?

2. यथेच्छं *प्रश्नचतुष्टयं* समाधेयम् : 5×4=20

২। যেকোনো *চারটি* প্রশ্নের উত্তর দাও। ৫×৪=২০

(क) साहित्यदर्पणकारेण नान्द्याः किं स्वरूपं प्रतिपादितं सोदाहरणं विचार्यताम् ।

(ক) সাহিত্যদর্পণকার নান্দীর কি স্বরূপ প্রতিপাদন করেছেন তা উদাহরণসহ বিচার কর।

P.T.O.

(ख) साहित्यदर्पण आमुखस्य (प्रस्तावनायाः) लक्षणं सभेदं व्याख्यायताम्।

(খ) সাহিত্যদর্পণকার আমুখ বা প্রস্তাবনার বিভাগসহ লক্ষণ ব্যাখ্যা কর।

(ग) एका टीका लेख्या :

(i) प्रतिमागृहम् (ii) भासस्य नाटकचक्रम्।

(গ) একটি টীকা লেখ ঃ

(i) প্রতিমাগৃহ (ii) ভাসের নাটকচক্র।

(घ) मालविकाग्निमित्रनाटकस्य नायक-नायिके के स्तः ? अस्य नाटकस्य मुख्यविषयः विस्तरतया पर्यालोच्यताम्।

(ঘ) মালবিকাগ্নিমিত্র নাটকের নায়ক-নায়িকা কে ছিলেন? এই নাটকের মুখ্যবিষয় কি ছিল তা বিস্তরভাবে পর্যালোচনা কর।

(ङ) दुर्वाससः शापवचनं लिख्यताम्, तस्य गुरुत्वं च प्रतिपाद्यताम्।

(ঙ) দুর্বাসার অভিশাপবচনটি লেখ এবং তার গুরুত্ব প্রতিপাদন কর।

(च) साहित्यदर्पणकारमतानुसारं नाटकस्य नायिका-लक्षणं आलोच्यताम्।

(চ) সাহিত্যদর্পণকারের মতানুসারে নাটকের নায়িকালক্ষণ বিচারসহ আলোচনা কর।

3. यथेच्छं *प्रश्नद्वयं* समाधेयम् : 10×2=20

৩। যেকোনো *দুটি* প্রশ্নের উত্তর দাও। ১০×২=২০

(क) अभिज्ञानशकुन्तलमिति नाटकस्य चतुर्थाङ्कस्य गुरुत्वं विचार्यताम्।

(ক) অভিজ্ঞানশকুন্তলম্ নাটকের চতুর্থ অঙ্কের গুরুত্ব বিচার কর।

(ख) 'कारुण्यं भवभूतिरेव तनुते' — उत्तरराम-चरितमधिकृत्य मन्तव्यस्यास्य सार्थकता प्रतिपाद्यताम्।

(খ) 'কারুণ্যং ভবভূতিরেব তনুতে' — উত্তররামচরিত অবলম্বনে মন্তব্যটির সার্থকতা প্রতিপাদন কর।

(ग) मृच्छकटिकं किं प्रकारकं रूपकम्? तादृशरूपकले मृच्छकटिकं सार्थकं न वेति विचार्यताम्।

(গ) মৃচ্ছকটিক কোন্ প্রকারের রূপক? তাদৃশ রূপকরূপে তার সার্থকতা বিচার কর।

(घ) मुद्राराक्षसस्य नायकः कः भवति? अस्य नाटकस्य प्रतिनायकः कः? नाटकस्यास्य नायक-चरित्रस्य नाटकीयं तात्पर्यं व्याख्यायताम्।

(ঘ) মুদ্রারাক্ষসের নায়ক কে? এই নাটকের প্রতিনায়ক কে? নাটকটির নায়কচরিত্রের নাটকীয় তাৎপর্য ব্যাখ্যা কর।

Total Pages : 6

B.A./3rd Sem (G)/SNSK/22(CBCS)

2022

3rd Semester Examination

SANSKRIT (General)

Paper : SEC 1-T

[CBCS]

Full Marks : 40

Time : 2 Hours

The figures in the margin indicate full marks. Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.

[Computer Awareness for Sanskrit]

1. अधोलिखितेषु यथेच्छं पञ्च प्रश्नाः समाधेयाः। 2×5=10

১। যেকোনো *পাঁচটি* প্রশ্নের উত্তর দাও। ২×৫=১০

(क) CPU-इत्यस्य पूर्णं नाम किम्? एतस्य किं कार्यम्?

(ক) CPU-এর পূর্ণ নাম কি? এর কি কাজ?

(ख) यथेच्छं सङ्गणकीयभाषाद्वयस्य नाम लिखत।

(খ) যে কোন দুটি সংগণকীয় ভাষার নাম লেখো।

(ग) Microsoft Excel-इत्यस्य मुख्यं प्रयोजनं किमस्ति?

(গ) Microsoft Excel-এর মুখ্য প্রয়োজন কি?

P.T.O.

(घ) VDU-इत्यस्य सम्पूर्णं नाम किम्? तस्य अपरं प्रसिद्धं नाम किमस्ति?

(ঘ) VDU-এর সম্পূর্ণ নাম কি? এর অপর একটি প্রসিদ্ধ নাম কি?

(ङ) ASCII-इति किम्?

(ঙ) ASCII-কি?

(च) अन्तर्जालान्वेषणाय प्रयुक्तयोः अन्वेषणतन्त्रयोः नाम लिखत।

(চ) ইন্টারনেটে তথ্য অন্বেষণে প্রযুক্ত যে কোন দুটি অন্বেষণ ইঞ্জিনের নাম লেখো।

(छ) ईपत्रप्रेषणाय अन्तर्जाले का व्यवस्था परिलक्ष्यते?

(ছ) ই-মেল পাঠানোর জন্য ইন্টারনেটে কি ব্যবস্থা দেখা যায়?

(ज) UPS-इत्यस्य किं कार्यम्?

(জ) UPS-এর কি কাজ?

2. अधोलिखितेषु केचन चत्वारः प्रश्नाः समाधेयाः। 5×4=20

২। যেকোনো *চারটি* প্রশ্নের উত্তর দাও। ৫×৪=২০

(क) टीका लेख्या : MICROSOFT POWER POINT

(ক) টীকা লেখো : MICROSOFT POWER POINT

(ख) टीका लेख्या :

वर्णानां सङ्केतीकरणम् (Character Encoding)

(খ) টীকা লেখো : বর্ণসঙ্কেতীকরণ

(ग) टीका लेख्या : UNICODE

(গ) টীকা লেখো : UNICODE

(घ) टीका लेख्या : DATABASE

(ঘ) টীকা লেখো : DATABASE

(ङ) टीका लेख्या : संस्कृतविकिपीडिया

(ঙ) টীকা লেখো : সংস্কৃত বিকিপডিয়া

(च) संगणकमाध्यमेन तथ्यरक्षणोपायाः आलोचनीयाः।

(চ) কম্পিউটারের মাধ্যমে তথ্য সংরক্ষণের উপায়গুলি আলোচনা করো।

3. यथेच्छमेकस्य प्रश्नस्य उत्तरं दीयताम्। 10×1=10

৩। যেকোনো *একটি* প্রশ্নের উত্তর দাও। ১০×১=১০

(क) MICROSOFT WORD-इत्यस्य उपयोगितां लिखत।

(ক) MICROSOFT WORD-এর উপযোগিতা লেখো।

(ख) संगणके व्यवहृतानि Unicode-मूलकविविधटङ्कनोपयोगि-साधनानि आलोचनीयानि।

(খ) কম্পিউটারে ব্যবহৃত ইউনিকোড মূলক বিভিন্ন টাইপের উপযোগী সাধনগুলি লেখো।

P.T.O.

OR

[Indian Architecture System]

1. अधोलिखितेषु यथेच्छं *पञ्च* प्रश्नाः समाधेयाः। 2×5=10

১। যেকোনো *পাঁচটি* প্রশ্নের উত্তর দাও। ২×৫=১০

(क) टोडरमलविरचितेन वास्तुसौख्यमिति ग्रन्थानुसारेण ग्रामे ब्राह्मणादीनां वर्णानां वासस्थानं कीदृशमासीत्?

(ক) টোডরমল বিচরিত 'বাস্তুসৌখ্যম্' গ্রন্থানুসারে গ্রামের ব্রাহ্মণাদির বর্ণানুসারী বাসস্থান কীরূপ?

(ख) वास्तुसौख्यमिति ग्रन्थानुसारेण पश्चिमद्वारफलम् उल्लिख्यताम्।

(খ) 'বাস্তুসৌখ্যম্' গ্রন্থানুসারে পশ্চিমদ্বারফল উল্লেখ কর।

(ग) वास्तुसौख्यमिति ग्रन्थानुसारेण वास्तुपुरुषस्य आकृतिः लिख्यताम्।

(গ) 'বাস্তুসৌখ্যম্' গ্রন্থানুসারে বাস্তুপুরুষের আকৃতি উল্লেখ কর।

(घ) किं नाम स्तम्भप्रमाणम्? स्तम्भानां नामानि उल्लिख्यन्ताम्।

(ঘ) স্তম্ভপ্রমাণ কী? স্তম্ভের নামসমূহ উল্লেখ কর।

(ङ) ग्रहवास्तुविध्यनुसारेण कदा स्तम्भरोपणमनुचितम्?

(ঙ) গ্রহবাস্তুবিধি অনুসারে কখন স্তম্ভরোপণ অনুচিত?

(च) शिलान्यासपद्धतिः संक्षेपेण लिखताम्।

(চ) শিলান্যাস পদ্ধতি সংক্ষেপে লেখ।

(छ) किं नाम शल्यशोधनं?

(ছ) শল্যশোধন কাকে বলে?

(ज) गृहनिर्माणाय भूमिपरीक्षणस्य विषयाः के भवन्ति?

(জ) গৃহনির্মাণের জন্য ভূমি পরীক্ষণের বিষয়গুলি কী কী?

2. अधोलिखितेषु *प्रश्नचतुष्टयं* समाधेयम्। 5×4=20

২। যেকোনো *চারটি* প্রশ্নের উত্তর দাও। ৫×৪=২০

(क) टोडरमलविरचितेन वास्तुसौख्यमिति ग्रन्थानुसारेण वास्तुप्रयोजनं संक्षेपेण आलोच्यताम्।

(ক) টোডরমল বিরচিত 'বাস্তুসৌখ্যম্' গ্রন্থানুসারে বাস্তুপ্রয়োজন সংক্ষেপে আলোচনা কর।

(ख) वास्तुसौख्यमिति ग्रन्थानुसारेण वास्तुस्वरूपमालोच्यताम्।

(খ) 'বাস্তুসৌখ্যম্' গ্রন্থানুসারে বাস্তুস্বরূপ আলোচনা কর।

(ग) वास्तुगृहनिर्माणाय स्थाननिर्वाचनस्य वैशिष्ट्याणि लिख्यन्ताम्।

(গ) বাসগৃহনির্মাণের স্থাননির্বাচনের শর্তগুলি উল্লেখ কর।

(घ) वासस्थानस्य समीपं काम्यवृक्षाणां निषिद्धवृक्षाणां च उल्लेखः करणीयः।

(ঘ) বাসস্থান সন্নিকটে কাম্য ও নিষিদ্ধ বৃক্ষগুলির উল্লেখ কর।

(ङ) किं नाम वीथिकाप्रमाणं तद् समासेन लिखताम्।

(ঙ) বীথিকাপ্রমাণ বলতে কী বোঝ সংক্ষেপে লেখ।

(च) द्वारवेधफलं आलोच्यताम्।

(চ) দ্বারবেধফল সম্পর্কে আলোচনা কর।

P.T.O.

3. यथेच्छमेकस्य प्रश्नस्य उत्तरं दीयताम्। 10×1=10

৩। যেকোনো *একটি* প্রশ্নের উত্তর দাও। ১০×১=১০

(क) किं नाम भूमिपरीक्षणम्? वास्तुसौख्यमिति ग्रन्थानुसारेण वृक्षरोपणमाश्रित्य निबन्धमेकं लिखताम्।

(ক) ভূমি-পরীক্ষণ কী? 'বাস্তুসৌখ্যম্' গ্রন্থানুসারে বৃক্ষরোপণ বিষয়ে একটি নিবন্ধ লেখ।

(ख) वास्तुसौख्यमिति ग्रन्थानुसारेण कतिविधं गृहं भवति? सर्वविधान् गृहभेदान् आश्रित्य आलोच्यताम्।

(খ) 'বাস্তুসৌখ্যম্' গ্রন্থানুসারে গৃহ কয়প্রকার? প্রত্যেকপ্রকার গৃহ সম্পর্কে আলোচনা কর।